

МІСЦЕ УКРАЇНИ В НОВІЙ ХВИЛІ ІННОВАЦІЙ DEEP TECH

Чубенко Віра Анатоліївна

ORCID ID: 0000-0002-7235-3820

кандидат юридичних наук, молодший науковий співробітник

Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку

Національної академії правових наук України, Україна

З метою післявоєнної відбудови на основі високотехнологічного виробництва та збільшення обсягу продукції з високою доданою вартістю, Україна потребує втілення в життя прогресивних рішень, в тому числі в сфері правового регулювання вказаних відносин. Разом з тим, в контексті євроінтеграційних процесів, необхідна всеосяжна та швидка адаптація правових, державних, економічних, наукових та інших елементів до реалій функціонування ЄС. І саме з вказаних причин, доцільно звернути увагу на основні аспекти інноваційної політики Європейського Союзу, які існують сьогодні.

Так, в Повідомленні Європейської Комісії «Новий порядок денний інновацій» від 05.07.2022 COM/2022/332, основну увагу акцентовано на наближенні нової хвилі інновацій – глибоких технологічних (deep tech) інновацій, які ґрунтуються на передовій науці, технологіях та інженерії, часто поєднують досягнення фізичної, біологічної та цифрової сфер і мають потенціал для надання трансформаційних рішень на глобальні виклики [1].

Таким чином, будь-які виклики, переваги та планування інноваційного порядку денного, що викладені в Новому порядку денному інновацій ЄС, орієнтовані на розвиток deep tech інновацій.

У вказаному Повідомленні Європейської Комісії відсутня дефініція deep tech інновацій. Проте, провівши аналіз положень зазначеного акту, можна дійти висновку, що останніми здебільшого є фізичні продукти або ж поєднання фізичного продукту з програмною послугою/забезпеченням, тому вони часто отримують вигоду від міцного партнерства з провідними галузями промисловості.

Крім того, глибокі технологічні інновації спрямовані на вирішення ключових суспільних проблем. Як свідчить, наприклад, позиція ЄС у вітроенергетиці, сміливі політичні рішення, такі як зміна клімату та захист навколишнього середовища, у поєднанні з тісною співпрацею між державним і приватним секторами та перевагами єдиного ринку створили умови для європейських компаній процвітати в секторах майбутнього, які базуються на глибоких технологіях [1].

Відповідно до Глосарію Європейського інституту інновацій і технологій (EIT) Deep Tech – це класифікація установ, організацій або стартап компаній, мета яких полягає в наданні передових і нових технологічних рішень для фундаментальних суспільних проблем. Перелік deep tech сфер включає: передові матеріали та виробництво; аерокосмічна промисловість, включаючи дрони; штучний інтелект і машинне навчання; біотехнології; блокчейн; Веб 3.0; електроніка; фотоніка; квантове обчислення; робототехніка; напівпровідники (мікросхеми); стійка зелена енергетика та чисті технології [3].

В українському законодавстві, зокрема, ні в Законі України «Про інноваційну діяльність» [4], ні в Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 526-р [5], немає згадок про глибокотехнологічні інновації, пояснення їх змісту, значення чи перспектив впровадження. Аналогічна ситуація склалась і з науковими дослідженнями серед українських вчених в сфері визначення правової

сутності, державної підтримки тощо deep tech інновацій, за виключенням поодиноких випадків [2], [6].

Тобто, варто зауважити, що в силу своєї новизни поняття deep tech інновацій є малодослідженим в Україні та не регулюється законодавчими актами. В той же час, досить важливим є виокремлення загальних ознак вказаного явища для розуміння його змісту та використання, в першу чергу, в практичній діяльності. Вказане видається важливим ще й з огляду на те, що в останні роки від європейські партнери України проявляють зацікавленість в підтримці на розвитку українських високотехнологічних стартапів, в тому числі з метою повоєнного відновлення нашої держави.

Так, у червні 2022 року Європейська інноваційна рада (European Innovation Council – EIC) оголосила про наміри видати гранти в розмірі 20 мільйонів євро щонайменше 200-ам українським DeepTech стартапам [7]. Разом з тим, у вказаній ініціативі не наведені вимоги, ознаки чи зміст DeepTech стартапів, можливо маючи на увазі європейський підхід до визначення вказаного поняття. Вказане свідчить про важливість окреслення в нашій державі зазначеного поняття. Крім того, наприклад, з травня 2023 року Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова долучився до реалізації нового проекту глибоких технологій в рамках фінансування від EIT: Розбудова інноваційного потенціалу для вищої освіти. Зокрема, вказана ініціатива Європейського інституту інновацій і технологій (EIT) спрямована на посилення підприємницького та інноваційного потенціалу вищих навчальних закладів (ВНЗ) по всій Європі шляхом інтеграції діяльності глибоких технологій.

Висновки. Підсумовуючи викладене, слід зазначити, сфера deep tech інновацій стала особливо важливою в Європейському Союзі відповідно до Нового порядку денного інновацій. Глибокі технологічні інновації можуть змінити бізнес-ландшафт ЄС і пов'язані з ним ринки та допомогти у вирішенні найнагальніших суспільних проблем. Вказане є вкрай важливим і для України в аспекті післявоєнної відбудови. Однак, вказане поняття є відносно новим для української правової науки та недостатньо вивченим. Разом з тим, на нашу думку, з метою адаптації положень українського законодавства до Acquis ЄС, а також побудови економіки відповідно до основних засад ЄС, доцільно звернути увагу на правову регламентацію вказаного поняття.

Список використаних джерел:

1. The Commission to the European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions COM/2022/332 final of 05 July 2022: A New European Innovation Agenda. Вилучено з: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022DC0332>.
2. Хаустов М. М. (2022) Розвиток стартапів у сфері енергетики: світовий досвід і можливості для України. *Проблеми економіки*. № 4 (54), 13-24.
3. The EIT Glossary (2022) Вилучено з: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/2022/12/19/Slovn.term.EIT.19.12.2022.pdf>.
4. Про інноваційну діяльність : Закон України від 14 лютого 2002 року № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. С. 266.
5. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 526-р. *Офіційний вісник України*. 2019. № 57. С. 139.
6. Карасевич Б. (2022) Новий горизонт можливостей для українських DeepTech стартапів. Вилучено з: <https://ucluster.org/blog/2022/07/novi-mozhlyvosti-dlja-diptek-startapiv/>.
7. European Innovation Council: €20 million support for Ukrainian start-ups. (2022) Вилучено з: European Innovation Council: €20 million support for Ukrainian start-ups (europa.eu).
8. Єдиний в Україні: Миколаївський НУК співпрацюватиме з міжнародними університетами для розвитку інновацій та підприємництва через глибокі технології (2023). Вилучено з: <https://news.pn/uk/public/293196>.